הלכה · משנה תורה · מפרשים · כסף משנה · ספר קניין

כסף משנה על משנה תורה, הלכות זכייה ומתנה

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

כסף משנה על משנה תורה, הלכות זכייה ומתנה

רבנו יוסף קארו [מרן הבית יוסף]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/כסף-משנה-על-משנה-תורה-הלכות-זכייה-ומתנה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ד 4
הלכה יג 4
הלכה יד 4
פרק ב 4
הלכה ג 4
הלכה ד 5
הלכה ט 5
הלכה יז 6
פרק ג 6
הלכה ה 6
הלכה יג 6
פרק ד 6
הלכה א 6
הלכה ד 7
הלכה ט 8
הלכה יא 8
פרק ו 9
הלכה ג 9
הלכה ד 9
הלכה יד 9
הלכה כא 9
פרק ז 10
הלכה יא 10
פרק ח 10
הלכה ב 10
הלכה יב 10
הלכה כ 10
הלכה כה 10
פרק ט 11
הלכה ב 11
הלכה ט 11
הלכה יא 11
הלכה טו 11
הלכה יח 11
הלכה כב 11
הלכה כג 12
הלכה כד 12
הלכה כו 12
פרק י 12
הלכה ב 12
הלכה ג 13
הלכה ד 13
פרק יב 13
הלכה יב 13

פרק א

הלכה ד

הפורס מצודה בשדה חבירו וכו'. כתב ה"ה אבל כאן דין אחר הוא זה וכו' עד והענין נכון בעצמו. ואני אומר שעדיין צ"ע מהיכן למד רבינו חילוק זה:

הלכה יג

בקעה גדולה וכו'. כתב ה"ה ודעת המחבר נ"ל שע"כ לא אמרו למעלה כדאזיל תיירא דתורי והדר וכו' עד והביאו שתי המימרות. ולי נראה דאפשר עוד לחלק דהכא בשנתכוין לקנות את כולה וכמבואר בדברי רבינו וההיא דלעיל בשנתכוין לקנות סתם ולא פירש שכוונתו לקנות את כולה:

הלכה יד

עכו"ם

שמכר מטלטלין לישראל וכו' ומקנה במשיכה או בדמים. פירוש האי או בדמים קאי בין לקונה בין למקנה והכי קאמר קונה ומקנה בין במשיכה בין בדמים:

אבל הקרקע אינו קונה אותה מישראל וכו'. כתב ה"ה זה נתבאר שם פ' חזקת וכו'. ונ"ל דהיינו הא דאמר רב יהודה אמר רב ישראל הבא מחמת עכו"ם ומפרשה רבינו לענין קנין וכמ"ש ה"ה בפ"א מהל' מכירה:

לפיכך ישראל שלקח שדה מן העכו"ם ונתן דמים וכו'. וכתב ה"ה וז"ל וכתב המחבר דדוקא כשהשני החזיק קודם חזקת הראשון הא אם החזיק הראשון וכו'. וא"ת הרי כתב רבינו בפ"א מהל' מכירה שהעכו"ם אינו קונה בחזקה וישראל הבא מחמת עכו"ם הרי הוא כעכו"ם ומשמע דהיינו לומר שישראל הקונה מן העכו"ם אינו קונה בחזקה ובפ' זה כתב שהעכו"ם אינו קונה קרקע מישראל אלא בשטר וא"כ היאך דקדק ה"ה מדבריו שאם נתן דמים והחזיק זכה וי"ל דכיון שהעכו"ם קבל הכסף נסתלק ולא הוי קרקע דהעכו"ם אלא של הפקר ואע"פ שזה אינו מתכוין לזכות מן ההפקר מ"מ כיון שהחזיק לשם קנין עלתה לו חזקה:

פרק ב

הלכה ג

[שייך להלכה ג, ד]

יש דברים רבים שאם החזיק בהם הלוקח לא קנה עדיין אם החזיק באחד מהם בנכסי הגר או בנכסי הפקר קנה כיצד המוצא פלטרין גדולים וכו'. הנר את השדה בנכסי הגר

קנה. יש לתמוה על זה שהרי כתב בפ"א מהלכות מכירה המוכר קרקע לחבירו ונכנס בה וזרעה או נרה קנה. והנגיד רבינו יהושע מבני בניו של רבינו נשאל על זה והשיב וזה לשונו אמרו ז"ל יש דברים דברים שאם החזיק בהם הלוקח אינו חוזר לדין הלוקח שדה מחבירו והחזיק בה בפניו כי זה יספיקהו חזקה מועטת ואמנם הוא חוזר על הלוקח שהחזיק שלא בפני המוכר ולא א"ל לך חזק וקני כמו דין מי שאכל שדה שני חזקה כי בזה אמרה ואפילו שנה אחר שנה אינה חזקה כמו שביאר זה בהל' טוען ועל זה אמר יש דברים שאם החזיק בהם הלוקח לא קנה ואמנם המחזיק בנכסי הגר ואפילו נר בה דבר מועט קנה כמו שנתבאר בפ' חזקת ואם תעיין תמצא שהמחזיק בפני המוכר מועיל לו חזקה מועטת ולא תועיל בנכסי הגר כמו שיהלך בשביל הכרמים או יעמיד הבהמה בצחיח סלע ומה שדומה לזה וכיון שכן אין הכוונה אלא בחזקה שהיא חמורה מהמחזיק בנכסי הגר ולא ימצא זה אלא במי שאכל השדה שני חזקה עכ"ל:

הלכה ד

[שייך להלכה ג, ד]

יש דברים רבים שאם החזיק בהם הלוקח לא קנה עדיין אם החזיק באחד מהם בנכסי הגר או בנכסי הפקר קנה כיצד המוצא פלטרין גדולים וכו'. הנר את השדה בנכסי הגר קנה. יש לתמוה על זה שהרי כתב בפ"א מהלכות מכירה המוכר קרקע לחבירו ונכנס בה וזרעה או נרה קנה. והנגיד רבינו יהושע מבני בניו של רבינו נשאל על זה והשיב וזה לשונו אמרו ז"ל יש דברים דברים שאם החזיק בהם הלוקח אינו חוזר לדין הלוקח שדה מחבירו והחזיק בה בפניו כי זה יספיקהו חזקה מועטת ואמנם הוא חוזר על הלוקח שהחזיק שלא בפני המוכר ולא א"ל לך חזק וקני כמו דין מי שאכל שדה שני חזקה כי בזה אמרה ואפילו שנה אחר שנה אינה חזקה כמו שביאר זה בהל' טוען ועל זה אמר יש דברים שאם החזיק בהם הלוקח לא קנה ואמנם המחזיק בנכסי הגר ואפילו נר בה דבר מועט קנה כמו שנתבאר בפ' חזקת ואם תעיין תמצא שהמחזיק בפני המוכר מועיל לו חזקה מועטת ולא תועיל בנכסי הגר כמו שיהלך בשביל הכרמים או יעמיד הבהמה בצחיח סלע ומה שדומה לזה וכיון שכן אין הכוונה אלא בחזקה שהיא חמורה מהמחזיק בנכסי הגר ולא ימצא זה אלא במי שאכל השדה שני חזקה עכ"ל:

הלכה ט

הבונה פלטרין גדולים וכו'. כתב ה"ה מימרא שם וכו' וכבר מבואר זה בדברי המחבר באומרו ואין צורת אותו בנין מועלת וכו'. לא קאי אלא למ"ש בסוף דבריו אם הראשון עשה מהם מקום גמור ראוי להעמיד שם בהמות או תרנגולים קנה דאילו למ"ש בתחלת

דבריו דלא חפר הראשון את היסודות אין לשון זה מוכיח כלום ולא ה"ל להביא אלא ממ"ש הראשון לא עשה בגוף הארץ כלום. וכ"כ הר"ן וז"ל דדוקא כגון שלא חפר הראשון את היסודות [הא אילו חפר הראשון את היסודות] קנה וכך נוטים דברי הרמב"ם ז"ל תלמידו שכתב קנה האחרון שלא עשה הראשון בגוף הארץ עכ"ל:

הלכה יז

גר שמת וכו'. בפ"ק דקידושין (דף כ"ג) ובפרק השולח (דף ל"ט) וכאבא שאול וכן פסקו הרי"ף והרא"ש ז"ל:

פרק ג

הלכה ה

כשם שהמוכר צריך לסיים הממכר וכו'. כתב הרב המגיד על זה והאריך ובסוף הניח הדבר בצריך עיון. ואני אומר דההיא דשני דייני גזירות לא קשיא דאיכא לאוקומי כדאמר דיקלא משדה פלונית והביא דגט פשוט כשהיה לו שדה חלוק לשנים אחד גדול ואחד קטן וא"ל שדה שבמקום פלוני מכור לך וכן ההיא דבית בביתי כשהיה לו בית חלוק לשנים אחד גדול ואחד קטן וא"ל בית בביתי שבמקום פלוני מכור לך דהוה ליה כי סיים לו שדה ולפי שאין אלו מקומות דין זה לא חש הגמרא להאריך בכך:

הלכה יג

אבל הנותן מתנה לאשה וכו'. כתב ה"ה שפסק המחבר כשמואל דדיני נינהו. ויש לתמוה עליו דאדרבה כרב פסק וצריך טעם למה:

פרק ד

הלכה א

המקבל את המתנה וזכה בה וכו'. בפרק בתרא דכריתות (דף כ"ד) ופ' השולח (דף ל"ב). ומ"ש

לא אמר כלום. פירוש לענין שלא תחזור לבעלים הראשונים אבל לענין הפקר דבריו קיימים כדלקמן: כתב הר"ן בר"פ השולח על מ"ש רבינו שאם אמר הרי היא בטלה לא אמר כלום יש לתמוה למה והראב"ד כתב דוקא הרי היא בטילה אבל אמר בטילה היא אינה מתנה ואף זה תימה שלא הוזכר חילוק זה בגמרא בין הרי היא בטילה לבטילה היא עכ"ל. וה"ה כתב נראה שהמחבר לא רצה לכתוב אלא מימרא דר"ל שאמר אי אפשי וזהו איני רוצה שכתב ולא הכניס עצמו במחלוקת הסוגיות וכו'. ויש לתמוה על ה"ה שאין

דרכו של רבינו להשמיט הדינים מפני חילוף הגרסאות והוה ליה לכתוב הדין היוצא כפי הגירסא היותר נכונה. ועוד ק"ל שהיאך כתב שלא הכניס עצמו במחלוקת הסוגיות שהרי כתב שאם אמר איני רוצה בה לא אמר כלום וזו כגירסא שבר"פ השולח שאילו לגירסת הספרים בכריתות דבריו קיימים מיבעי ליה. ע"כ נראה לי לפרש בדברי רבינו שבמקום אומר תבטל או אומר מבוטלת כתב הרי היא בטילה דלרבותא נקט האי לישנא דלר"י תבטל או מבוטלת להבא משמע אלא אפילו אומר הרי היא בטילה להבא משמע. ופירש בהשגות דמדבריו נלמוד דוקא באומר הרי היא בטילה אבל אם אמר בטילה היא אינה מתנה וכדאיתא בגיטין ובכריתות. ונראה שגירסת רבינו בשני המקומות הנזכרים במימרא דרבה בר אבוה תבטל מבוטלת אי אפשי בה לא אמר כלום בטילה היא אינה מתנה דבריו קיימים ובכריתות פריך לר"ל מדאמר רבה בר אבוה דאי אפשי בה לא אמר כלום דמשמע שהיא בחזקת המקבל וקשיא לר"ל דאמר כל המחזיק בה זכה ומשני לא אמר כלום דלא הדרא למרה קמא אבל הוא נמי לא קני לה אלא כל המחזיק בה זכה. כך נראה לגרוס לדעתו ובהכי סלקא שמעתא שפיר אליביה בלי חסרון שמה שהשמיט סוף מימרא דרבה בר אבוה דאמר בטילה היא אינה מתנה דבריו קיימים לאו השמטה היא לפי שסמך על מ"ש בסוף הפרק שהאומר כתבתי ונתתי שדה פלונית לפלוני והוא אומר לא כתב ולא נתן הודאת בעל דין כמאה עדים דמי ממילא משמע דהוא הדין לאומר בטילה או אינה מתנה דבריו קיימים כיון דודאי לשעבר משמע וכמו שדייקו ההשגות מדבריו הוה ליה הודאת בעל דין וכמאה עדים דמי. ומ"מ ש"ש רבינו

שאם אמר מום זה נראה לי בה לא אמר כלום. איני יודע מניין לו ואין טעם בדבר דהא אפשר שמתחלה שתק מפני שחשב שלא היה בה מום ועכשיו שהכיר במום שבה צווח שמעולם לא היה בדעתו לקבלה במום ואפשר דמיירי במום הנגלה לעין דודאי הכיר בו משעה ראשונה ואע"פ שהוא אומר מום זה נראה לי בה דהיינו לומר עכשיו נראה ולא קודם מאחר שהוא נגלה לעין כל אנן סהדי דמשקר:

הלכה ד

ראובן שרצה ליתן מאה דינרים לשמעון וכו' או תן מאה זוז לשמעון. דעת רבינו דתן הוי כזכי במתנה. וטעמו דכיון דלא אשכחן שמיעטו אלא הולך דלא הוי כזכי לית לן למעוטי תן ועוד שהרי גבי האומר תן גט שחרור זה לעבדי דהוי כמתנה דתן הוי כזכי. וזה לשון הרשב"א בתשובה על דברי רבינו סבור הרב ז"ל דתן בכ"מ כזכי כדאמרינן בפ"ק דגיטין ואם תאמר משנתנו כל האומר תנו כאומר זכו דמי ודאמרינן בפ"ק דמציעא גבי מגביה מציאה לחבירו דא"ל תנה לי ולא אמר ליה זכה לי התם הוא דמצי המגביה לומר

כשאמרת תנה לי לא היה בדעתי שאמרת שאזכה בה בשבילך אלא לאחר שאגביהנה אתננה לך ומיהו בירושלמי דגיטין פ"ק אמרו גבי מתני' דתנו גט לעבדי דתן לאו כזכי דמי והרב פסק כדעת ר"י דגמרין ולא חשש מההיא דירושלמי אבל מה שאמרת דבשילהי פ"ק דגיטין משמע דבמתנה תן לאו כזכי כן האמת לפי פשטן של דברים מההיא דא"ל לרב אדא ברדלא קבא מוריקא דאית לי גבך תנהו לפלוני וכו' ומשמע התם דמתנה הוה ואפ"ה משום מעמד שלשתן קנה הא לאו הכי לא קנה וכבר ראית שר"ת כן דעתו וגם ראית שדעתי נוטה כך אבל הראב"ד נראה שהודה להרמב"ם בהשגות ואפשר להם לפרש השמועות לדעתם עכ"ל:

הלכה ט

בד"א בחצר המשתמרת וכו'. כתב הר"ן בפ"ק דמציעא לדעת הרמב"ן והרי"ף רב אשי לאו לפרוקי אליביה בלחוד אתא אלא כי היכי דלא תיקשי לדידן גט דאפילו במשתמרת בעינן עומדת בצד ביתה ותריץ רב אשי דחצר איתרבאי משום יד הילכך בגט בעינן סמוכה לה דומיא דיד ולא גרעא משליחות כלומר נקיט ליה סתמא לרב פפא כדאית ליה אפילו באינה משתמרת ולדידן דוקא במשתמרת משום דס"ל דאינה משתמרת לא דמיא לשליחות שהשליח משמר וזו אינה כן אבל משתמרת בשליחות היא וזכיא במתנה משום שליח ובמציאה לרב פפא מאותם הטעמים שכתבנו למעלה ולדידן מתקנת חכמים דמשום יד א"א כיון שבמתנה אינה קונה אלא מתורת שליחות עכ"ל:

הלכה יא

הכותב בשטר נתתי שדה פלונית לפלוני וכו' אבל אם כתב אתננה לו וכו'. ה"ה כתב לשון רש"י ואין דברי רבינו עולים כהוגן בפירוש זה דפשיטא שאם אמר לעדים כתבו ותנו וכתבו ונתנו לו דמהני. לכך נ"ל שרבינו מפרש דה"ק אם כתב בשטר אתן שדה זו לפלוני והעידו עליו עדים ונתן לו השטר לא מהני דמשמע להבא אתן ועדיין לא נתן אבל כשצוה לעדים לכתוב ולתת לו אף אם נכתב בשטר אתננו זכה דלהכי מהני מה שאמר לעדים כתבו שטר מתנה ותנו לו דהוי כאילו תלה בדעתם, וא"ת סוף סוף להבא משמע ועדיין לא נתן לכך כתב רבינו שאין המקבל זוכה וכו' כלומר וא"כ כשכתבו אתננו דמשמע להבא יפה כתבו שעדיין לא זכה עד שיגיע השטר לידו וכשיגיע לידו אז הוא שזכה כך נפרש דבריו כשאמר לעדים כתבו ותנו שתלה בדעתם אבל כשלא אמר לעדים אלא הוא כתב אתננו לך לא נפרשם כן ואם נפשך לומר דעד שיאמר לעדים כתבו שטר מתנה ותנו לו וכותבין ונותנים היינו לומר שכתבו שאמר נתתי שדה פלונית

לפלוני האי שאין המקבל זוכה עד שיגיע השטר לידו קאי למ"ש הרי זוכה בה כשיגיע השטר לידו וכן קאי למ"ש ונותנים:

פרק ו

הלכה ג

בד"א בשכתב לבן בין הבנים וכו'. כתב ה"ה ושם בהלכות ופרשו רבנן דוקא כותב וכו' והמחבר הביא מימרא כפשטה עכ"ל. ואני אומר דאשתמיטתיה לרב המגיד מ"ש רבינו בפ"ו מהל' נחלות דאם לא כן היה לו לכתוב ודעת רבינו כדעת הרי"ף:

הלכה ד

וכן הכותב כל נכסיו לאשתו וכו'. כתב הר"ן מדברי הרמב"ם שהוא מפרש לומר דלא בעי אלא מילתא דרב ולא מילתא דשמואל ולא דר' יוסי בר' חנינא אלא כיון שעשאה שותף בין הבנים ולא מיחת איבדה כתובתה והלשון הזה נוח לי דכיון דאמר ליה רבא לרב נחמן הא רב הא שמואל ואמר רבי יוסי בר' חנינא מר כמאן סבירא ליה אם איתא דס"ל כחד מינייהו הוה ליה לומר אנא כפלוני ס"ל מדקאמר שאני אומר כיון שעשאה שותף בין הבנים וכו' ש"מ דלאקולי טפי מכולהו אתא עכ"ל:

הלכה יד

מי ששלח כלים וכו'. נראה שמפרש רבינו דהא דאמור בירושלמי בנותיו בכלל היינו לומר שאם יש בהם דברים שאינם ראויים אלא לבנות ינתנו להן אבל בדברים שאינם ראויים אלא לזכרים אין לבנות חלק בהם וכדא"ר אמי הראוי לבנים לבנים הראוי לבנות לבנות דאל"כ היה הירושלמי חולק עם גמרא דידן:

הלכה כא

השולח סבלונות לבית חמיו וכו'. נראה שרבינו מפרש דהא דתניא סבלונות העשויים ליבלות אין נגבין וכו' היינו בעשויים ליבלות ובלו. ודין כלים מועטים ששלח לה להשתמש בבית אביה וכו' שכתב היינו ייבא וסבכתא דתרגמו בגמרא אמתני' דשלח סבלונות מועטים כדי שתשתמש בבית אביה:

פרק ז

הלכה יא

מת ראובן ואח"כ נשא שמעון וכו'. כתב הר"ן דטעמא דמילתא דכיון שמת מי שנשתלחו לו מספקא מילתא אם נכסיו משועבדים לו אם לאו מכיון שאינו יכול לשמוח עם המשלח כדרך ששמח המשלח עמו ומשום דמספקא מילתא אזלינן בתר מנהגא:

פרק ח

הלכה ב

כיצד שכ"מ שצוה ואמר ליתן לפלוני וכו' ואינו צריך קניין. ודוקא בשנתן כל נכסיו אבל אם שייר מקצת צריך קניין אא"כ נתן אותו מקצת בפירוש בתורת מתנת שכ"מ וכמו שביאר רבינו בפרק זה:

הלכה יב

שכיב מרע שאמר כתבו ותנו לפלוני מנה וכו'. כתב ה"ה סברת המחבר שאם כתבו ונתנו וכו' עד אין נותנין לאחר מיתה ועיקר. ואני אומר שגם הראב"ד לא אמר אלא כשכתבו השטר מחיים ולא מסרוהו עד לאחר מיתה אבל אם מסרוהו מחיים כבר עשו שליחותן. והראב"ד לא להשיג בא אלא לבאר וכ"נ שהוא דעת הטור שלא הביא אלא דברי הראב"ד לבד:

הלכה כ

שכ"מ שנתן הנכסים שהדבר גלוי וכו'. כתב ה"ה בשם הרשב"א ולפי גירסא זו אדרבה יש לחוש יותר וכו'. ואני אומר שלפי מ"ש רבינו שהם אלו אין מקום לחששא זו:

הלכה כה

שכיב מרע שניתק מחולי לחולי וכו'. אע"ג דבפ"ט מהל' גירושין לא חילק בין הלך על משענתו להלך בלא משענת משום דאליבא דרב הונא הוא דמפלגינן הכי בפ' מי שאחזו ולא קי"ל כוותיה אלא כרבה ורבא דלא ס"ל כרב הונא מ"מ לענין מתנה כתב רבינו דשאני לן בין הלך במשענת להלך בלא משענת משום דלא פליגי רבה ורבא עליה דרב הונא אלא גבי גט דוקא משום גזירה שמא יאמרו יש גט לאחר מיתה אבל לענין מתנה דליתא אלא לאחר מיתה מודו לרב הונא:

פרק ט

הלכה ב

מצוה מחמת מיתה וכו'. נראה שהטעם משום דטעמא דמתנה טמירתא מפני שאינו נותן מדעתו אלא להחניף לאיש ההוא אבל במצוה מחמת מיתה ליכא למיחש להכי דהא מייתי ואזיל ליה וגם אהבתו גם שנאתו כבר אבדה. אי נמי שכשם שהיקל ר"ש במסוכן האומר כתבו גט לאשתי שיכתבו ויתנו לפי שמתוך טרדתו אינו יכול להאריך ולומר כתבו ותנו ה"נ לענין מתנתו אמרינן שמתוך טרדתו אינו יכול להאריך ולומר כתבוה בשוקא:

הלכה ט

שכ"מ שהודה שיש לפלוני וכו'. ומ"ש **תנוהו לו**. שאל"כ אין נותנין כלומר משום דאיכא למימר שמא שלא להשביע את בניו אמר כן ולפי אם הודאה זו היתה לפני בעל דבר שהרי אין כאן טענת שלא להשביע אפילו לא אמר תנו נותנים:

הלכה יא

אמר פלוני עבדי וכו' שעבד ישנו במקצת מצות. כלומר ולא דמי לעובד כוכבים שאסור לתת לו מתנת חנם ואע"פ שכתב ה"ה דאית לן למימר שעשה לו טובה וכו' ונהי דלא עבר משום משחרר עבדו סוף סוף כיון דעבדו הוא אינו חייב לו שום גמול עליה וה"ל מתנת חנם שאסור משום לא תחנם ומש"ה כתב רבינו דשרי בעבד משום דישנו במקצת מצות:

הלכה טו

שכ"מ שכתב לזה וחזר וכתב לאחר וכו' ששכ"מ שזיכה עדיין מתנת שכ"מ היא. כתב הטור בסי' ר"ן על זה ולא נהירא דמתנת שכ"מ במקצת דינה כמתנת בריא לכל דבר ואינו יכול לחזור בו. וי"ל דמשכחת לה מתנת שכ"מ במקצת שיכול לחזור בו כגון שבשעה שנתן לו אותו מקצת אמר שהוא נותנו לו בתורת מתנת שכ"מ דכל כה"ג יכול לחזור בו כמ"ש רבינו בפ' שמיני:

הלכה יח

נתן מקצת נכסיו וקנו מידו. פי' כשנתן סתם שהיא במתנת בריא כיון שהיא במקצת בקניין כמו שנתבאר בפרק ומש"ה קנה בין מת בין עמד:

הלכה כב

[שייך להלכה כב, כג]

מתנה שהיא סתם וכו'. אבל אם היו מטלטלין וכו'. כתב ה"ה ונראה דאפילו ליכא למימר מגו וכו'. ול"נ שהדבר פשוט שאם יש עדים שמחמת מתנה זו באו לידו דלא שייך מגו שנחייב למקבל להחזיר שמאחר שלא החזיק אלא מחמת מתנה זו ה"ל כאילו לא החזיק:

הלכה כג

[שייך להלכה כב, כג]

מתנה שהיא סתם וכו'. אבל אם היו מטלטלין וכו'. כתב ה"ה ונראה דאפילו ליכא למימר מגו וכו'. ול"נ שהדבר פשוט שאם יש עדים שמחמת מתנה זו באו לידו דלא שייך מגו שנחייב למקבל להחזיר שמאחר שלא החזיק אלא מחמת מתנה זו ה"ל כאילו לא החזיק:

הלכה כד

מי שמת ונמצאת מתנה קשורה על ירכו וכו'. נימוקי יוסף בספ"ק דמציעא חולק עם ה"ה בהבנת דברי רבינו והריב"ש בסימן קס"א הסכים לדברי המגיד והכריח כן ממ"ש רבינו בפרק שקודם זה אל תטעה בשכ"מ שכתב כל נכסיו וכו' שאם הגיע השטר ליד המקבל או שקנו מיד הנותן קנה הכל:

הלכה כו

וכן מי שכתב שט"ח על עצמו וכו'. כתב ה"ה שם מפורש זה ג"כ עכ"ל. ואני אומר שלא מצאתי דבר זה בגמרא:

פרק י

הלכה ב

וכן אם אמר הלואה או פקדון וכו'. כתב ה"ה וכ"נ דעת המחבר שלא הזכיר הוא וכל שעבודו ויש לי לחלק בין זה להיא דדירה וכו'. הר"ן בפ' מי שמת גבי ההיא דשכיב מרע שאמר ידור פלוני בבית זה כתב שאפשר לו לקיים דברי רבינו דכל שכ"מ שמתחיל הדבר בדבר שיש לו להתחיל אע"פ שלא גמרו אנו גומרין דבריו וכדאמרינן בשכיב מרע שאמר כתבו גט לאשתי כתבו ותנו קאמר שכך דרכו של שכ"מ מתחיל בדבר ונשמט בדרך קצרה ולפיכך אימיה דרב עמרם שאמרה בהנהו שטרי להוו לעמרם ברי כבר התחילה בהקנאתן של שטרות אין לנו אלא לומר שאף השעבוד בכלל דבריה אלא שלא פירשה כל צרכה ומכיון שחלה הקנאתה בגופן של שטרות לא חלה לחצאין אבל שכ"מ שאמר ידור פלוני בבית זה אין זה חלות לדבריו לא בכל ולא במקצת ואין לנו לחדש לשון אחר לגמרי

כדי שתתקיים כוונתו. ולפ"ז ההיא דאימיה דרב עמרם אתיא כפשטה דמכיון שאמרה להוו לעמרם הרי הכל בכלל דבריה אינו אלא פירוש שאנו עושים לדבריה עכ"ל:

הלכה ג

[שייך להלכה ג, ד]

שכ"מ שאמר מנה לפלוני בידי וכו' לפיכך אם היה דרך הודאה ולא היה שם הערמה. כלומר שלא יהא חשש בדבר לומר שלא להשביע את בניו הודה כן כגון שהודה לפני בעל דבר או שהיה [בלא יורשים] כגון ההיא דאיסור גיורא דלא הוה שייך לומר ביה שלא להשביע את בניו שהרי לא היו לו יורשים:

הלכה ד

[שייך להלכה ג, ד]

שכ"מ שאמר מנה לפלוני בידי וכו' לפיכך אם היה דרך הודאה ולא היה שם הערמה. כלומר שלא יהא חשש בדבר לומר שלא להשביע את בניו הודה כן כגון שהודה לפני בעל דבר או שהיה [בלא יורשים] כגון ההיא דאיסור גיורא דלא הוה שייך לומר ביה שלא להשביע את בניו שהרי לא היו לו יורשים:

פרק יב

הלכה יב

ואם אמר לה כשהיא נשואה כו' (**היתה אשת איש וכו'**). כתב ה"ה ונראה שאפילו אחריך רוצה שיהיו של בעל אין בדבריו כלום, כ"נ ממ"ש רבינו **ואין בשלשתן מי שהוציא ממון אלא לוקח וכו'**:. סליקו הלכות זכיה ומתנה בס"ד: